

Svensk författningssamling

Lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

SFS 2026:1530

Publicerad
den 14 augusti 2026

Utfärdad den 14 augusti 2026

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

*dels att 1, 25, 27, 29, 30, 30 b–32, 38 och 41 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 a, 38 e och 38 f §§, och
närmast före 38 e § en ny rubrik av följande lydelse.*

1 §² I denna lag finns särskilda bestämmelser om handläggning hos Polismyndigheten, åklagare och domstol av mål och ärenden om brott där den misstänkte inte har fyllt arton år.

I övrigt gäller rättegångsbalkens regler och andra bestämmelser.

1 a § I 31–38 d §§ finns bestämmelser om handläggning av mål och ärenden där någon misstänks för att före femton års ålder ha begått ett brott. I fall som avses i 1 kap. 6 § andra stycket brottsbalken tillämpas dock i stället 38 e och 38 f §§.

25 §³ Mål i tingsrätt och hovrätt mot den som inte har fyllt arton år ska, om det inte möter hinder, handläggas av lagfarna domare som särskilt har utsetts av domstolen att handlägga sådana mål. Detsamma ska gälla i fråga om nämndemän som anlitas för tjänstgöring i sådana mål.

I mål som rör brott på vilket endast böter kan följa får andra än dem som avses i första stycket anlitas.

27 §⁴ Mål mot den som inte har fyllt arton år ska, om målet avser brott på vilket fängelse kan följa, om möjligt sättas ut till handläggning på ett sådant sätt att målet inte drar till sig uppmärksamhet.

Rätten får i mål mot den som inte har fyllt arton år besluta att målet ska handläggas inom stängda dörrar, om offentlighet vid förhandlingen är till uppenbar olägenhet på grund av den uppmärksamhet den tilltalade kan antas bli föremål för. Om rätten anser att ett sådant beslut bör meddelas och om någon som har fyllt arton år också är tilltalad i målet, ska rätten handlägga åtalet mot den som är under arton år som ett särskilt mål, om det kan ske utan att utredningen avsevärt försvåras.

¹ Prop. 2025/26:293, bet. 2025/26:JuU41, rskr. 2025/26:435.

² Senaste lydelse 2014:650.

³ Senaste lydelse 2001:152.

⁴ Senaste lydelse 2021:1096.

Även om beslut meddelas enligt andra stycket får rättsens ordförande tillåta att den tilltalades anhöriga och andra vars närvaro kan väntas bli till nytta får närvara vid handläggningen.

I mål mot den som inte har fyllt arton år ska tingsrätten hålla huvudförhandling även om det inte finns anledning att döma till någon annan påföljd än böter eller villkorlig dom eller sådana påföljder i förening.

29 §⁵ Mål mot den som inte har fyllt arton år ska alltid behandlas skyndsamt.

Om det väcks allmänt åtal mot den som inte har fyllt arton år för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i mer än sex månader, ska de tidsfrister iakttas som är föreskrivna för åtgärder i mål där den tilltalade är häktad. Den förlängda tidsfrist som anges i 45 kap. 14 § andra stycket andra meningen rättegångsbalken ska dock inte tillämpas.

Om rätten begär ett yttrande från socialnämnden enligt 28 §, ska nämnden yttra sig inom sådan tid att rätten kan hålla huvudförhandling enligt reglerna i andra stycket. Om ärendets beskaffenhet motiverar det, får yttrandet med rättsens medgivande lämnas senare.

30 §⁶ I mål mot den som inte har fyllt arton år ska, om det inte möter synnerliga hinder, domen avkunnas muntligen vid huvudförhandlingen. I övrigt gäller 30 kap. 7 § rättegångsbalken.

30 b §⁷ Om någon som dömts till ungdomsvård eller ungdomstjänst bryter mot vad som gäller för honom eller henne enligt en föreskrift vid ungdomsvård om att följa ett ungdomskontrakt eller enligt en dom på ungdomstjänst får åklagaren besluta om att varning ska meddelas den unge.

Åklagaren får också, i stället för att väcka talan enligt 32 kap. 4 § brottsbalken, besluta om varning om någon som dömts till ungdomsvård, ungdomstjänst eller ungdomsövervakning i väsentlig grad bryter mot vad som gäller för honom eller henne enligt en föreskrift vid ungdomsvård om att följa ett ungdomskontrakt eller enligt en dom på ungdomstjänst eller ungdomsövervakning, om detta bedöms vara en tillräcklig åtgärd.

Varning ska så snart det kan ske meddelas den unge vid ett personligt möte eller, om det finns skäl för det och det inte är olämpligt, vid ett möte genom ljud- och bildöverföring. Den unges vårdnadshavare eller någon annan som svarar för den unges vård och fostran samt annan som har en fostrande roll i förhållande till den unge ska kallas till mötet, om det inte möter hinder eller annars finns särskilda skäl mot det. Även företrädare för socialtjänsten bör ges tillfälle att närvara. Om frågan om varning gäller ungdomsövervakning bör i stället företrädare för Kriminalvården ges tillfälle att närvara. Kan ett möte inte genomföras, ska den unge underrättas skriftligen om beslutet.

Vid mötet ska åklagaren särskilt förklara innebörden av beslutet och klargöra vad följderna kan bli vid fortsatt misskötsamhet.

⁵ Senaste lydelse 2014:321.

⁶ Senaste lydelse 1994:1760.

⁷ Senaste lydelse 2020:618.

31 §⁸ Om någon kan misstänkas för att före femton års ålder ha begått ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år eller ett straffbelagt försök, en straffbelagd förberedelse eller en straffbelagd stämpling till ett sådant brott ska en utredning om brottet inledas, om inte särskilda skäl talar mot det.

På begäran av socialnämnden får en utredning om brott även inledas i andra fall avseende någon som inte har fyllt femton år, om socialnämnden bedömer att utredningen kan antas ha betydelse för att avgöra behovet av socialtjänstens insatser för den unge. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om det är fråga om ett brott som innebär att den unge äventyrar sin hälsa eller utveckling eller om brottet kan antas utgöra ett led i en upprepad brottslighet begången av den unge.

I andra fall än som avses i första och andra styckena får en utredning om brott inledas avseende någon som inte har fyllt femton år

1. om det behövs för att klarlägga om någon som får dömas till påföljd har tagit del i brottet,
2. om det behövs för att efterforska gods som har kommits åt genom brottet eller som kan bli föremål för förverkande, eller
3. om det av andra skäl är påkallat med hänsyn till allmänna eller enskilda intressen.

Har den unge inte fyllt tolv år får en utredning enligt andra eller tredje stycket inledas endast om det finns synnerliga skäl.

32 §⁹ Bestämmelserna om förundersökning i 23 kap. 3, 4, 6–14, 18 b–19, 21, 21 b–21 d och 24 §§ rättegångsbalken ska i tillämpliga delar gälla för en sådan utredning som avses i 31 §. I samband med förhör med den unge ska han eller hon informeras om sin rätt att inte behöva yttra sig över misstanken och inte heller i övrigt behöva medverka till utredningen av sin egen skuld. Efter att förhör hållits med den unge ska bestämmelserna om insyn i 23 kap. 18 § samma balk gälla i tillämpliga delar för en sådan utredning. När utredningen är slutförd ska bestämmelserna om insyn i 23 kap. 18 a § samma balk tillämpas. Det som sägs om förundersökning och åtal i den paragrafen ska i stället avse utredning enligt 31 § respektive bevistalan enligt 38 §. Rätten att få en kopia i 23 kap. 21 a § samma balk gäller i de fall då en bevistalan väcks.

En utredning som avses i 31 § ska bedrivas med särskild skyndsamhet och avslutas så snart det är möjligt. Utredningen får inte pågå längre tid än tre månader, om det inte är nödvändigt med hänsyn till utredningens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter.

Utredningen ska ledas av en åklagare eller en anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har förordnat. Undersökningsledaren ska, om det inte möter något hinder, genom intresse och fallenhet för arbete med unga lagöverträdare vara särskilt lämpad för uppgiften.

Har den unge tidigare varit föremål för utredning enligt 31 §, ska om möjligt samma åklagare och samma anställda vid Polismyndigheten anlitas för att leda och genomföra den nya utredningen.

I tullbefogenhetslagen (2024:710) finns bestämmelser om att åklagare får begära biträde av Tullverket eller en tulltjänsteman vid en utredning enligt 31 §.

⁸ Senaste lydelse 2023:312.

⁹ Senaste lydelse 2026:968.

38 §¹⁰ Åklagaren ska begära prövning i domstol av om den unge har begått ett brott (bevistalan) om

1. brottet har begåtts innan den unge har fyllt femton år,
2. det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra år för brottet, eller det är fråga om ett straffbelagt försök, en straffbelagd förberedelse eller en straffbelagd stämpling till ett sådant brott,
3. en utredning enligt 31 § har slutförts om brottet, och
4. det skulle ha funnits tillräckliga skäl för åtal om brottet hade begåtts efter att den unge har fyllt femton år.

Även om det är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra år för brottet får en bevistalan väckas om det finns synnerliga skäl för det.

Bevistalan får inte väckas om det finns särskilda omständigheter som talar mot det.

Allvarliga brott begångna av den som är fjorton år

38 e § I fall som avses i 1 kap. 6 § andra stycket brottsbalken tillämpas de bestämmelser om handläggning av mål och ärenden om brott som gäller för en person som har fyllt femton år.

38 f § Om åtal väcks i ett fall som avses i 1 kap. 6 § andra stycket brottsbalken får åklagaren begära att rätten, för det fall rätten finner att 1 kap. 6 § andra stycket brottsbalken inte är tillämplig, ändå ska pröva om den unge har begått ett brott. Vid bedömningen av om en sådan bevistalan ska väckas tillämpas 38 § andra och tredje styckena.

En bevistalan enligt första stycket ska handläggas i samma rättegång som åtalet.

41 §¹¹ En ansökan om resning som avser en tilltalad som inte har fyllt arton år ska handläggas skyndsamt.

1. Denna lag träder i kraft den 10 september 2026.

2. För förhållanden som inträffat före ikraftträdandet gäller 30 b § första stycket i den äldre lydelsen.

På regeringens vägnar

JOHAN FORSSELL

Ida Lönneborg
(Justitiedepartementet)

¹⁰ Senaste lydelse 2023:312.

¹¹ Senaste lydelse 2022:1083.